Gemeente Maastricht

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

Aan de fractie van SPM
de heren J.E.M.E Boelen en
W. Hameleers

ONDERWERP	DATUM	BIJLAGEN
Schriftelijke vragen inzake herstelplan XONAR	1 september 2023 Verz. 1 september 2023	--
BEHANDELD DOOR	TELEFOONNUMMER	ONZE REFERENTIE
FJM (Frans) Mourmans	06 50898190	2023.03515
E-MAILADRES	FAXNUMMER	UW REFERENTIE
Frans.Mourmans@maastricht.nl	043 - 350 4141	--

Geachte heren Boelen en Hameleers,

Onderstaand treft u de beantwoording aan van de schriftelijke vragen die uw fractie gesteld heeft.

Vraag 1:
De jeugdautoriteit schrijft in haar brief van 1 april 2023 dat Xonar op dat moment geen gedetailleerd vastgoedplan beschikbaar heeft en benoemt hierbij dat een deel van de verkoopopbrengst ingerekend wordt ter financiering van de transitie en frictiekosten. In het raadsvoorstel (zaak 389516) van de gemeente Voerendaal beschrijft men onder het kopje Risico's punt 5 het volgende; "Verkoop vastgoed, vertraging of lagere opbrengsten in de verkoop van het vastgoed levert een liquiditeitstekort op en veroorzaakt op het huidige bijgestelde herstelplan een acuut probleem."

a. Is deze informatie nog steeds actueel en deelt het college dit risico?
b. Zo ja, wat betekent dit concreet voor het herstelplan en het voorliggend beslispunt?
c. Kan het actueel worden van dit risico in de nabije toekomst leiden tot nieuwe verzoeken om financiële bijdragen om Xonar overeind te houden?

Antwoord 1:

a. De risicomelding in het raadsvoorstel van de gemeente Voerendaal is op basis van de situatie in juni 2023. Intussen zijn er nieuwe ontwikkelingen. XONAR heeft ons laten weten dat medio september het vastgoed in Maastricht is verkocht aan het Elisabeth Strouven Fonds voor een bedrag dat vrijwel gelijk is aan de geraamde opbrengst. Voor het vastgoed in Heerlen is nog geen koper gevonden. Door de verkoopopbrengst van het vastgoed in Maastricht is er geen acuut liquiditeitsprobleem.
   De opbrengst van het vastgoed wordt volgens het financieel addendum bij het herstelplan ingezet als dekking voor achterstallig onderhoud en verduurzaming van vastgoed. Onderdeel van de voorwaarden die gemeenten stellen bij de financiering van het herstelplan is dat XONAR naar vermogen zelf bijdraagt aan deze financiering. Daarvoor wordt onder meer gekeken naar de opbrengsten uit de verkoop van vastgoed en de mogelijkheden van bezuiniging op de geraamde kosten van onderhoud.
   Het ontbreken van een actueel onderhoudsplan is een risico dat wij delen. Daarom is XONAR gevraagd voorrang te geven aan het actualiseren van het bestaande onderhoudsplan. Dit zal worden getoetst door specialisten van de gemeenten op houdbaarheid, soberheid en doelmatigheid.
   Voor vertraging bij de verkoop van vastgoed of lagere opbrengsten dan verwacht zal XONAR als beheersmaatregel het uitstellen van achterstallig onderhoud en verduurzaming in moeten zetten om liquiditeitsproblemen ter voorkomen.
b. Zie het antwoord op vraag a.

Schriftelijke vragen

c. Nee. Onderdeel van de voorwaarden die de gemeenten verbinden aan de financiële bijdrage is dat XONAR zelf maatregelen neemt om een eventuele lagere verkoopopbrengst te compenseren. Bijvoorbeeld door het verkopen van ander vastgoed indien dat vrijkomt door het afstoten van zorg en/of door de bezuinigingen te zoeken in het geplande onderhoud.

Vraag 2:
Tijdens de informatiebijeenkomst werd kenbaar gemaakt dat Xonar de verkoopopbrengst van de 2 panden dient te gebruiken voor het onderhoud van haar vastgoed.
a. Mogen wij hieruit concluderen dat hetgeen in punt 1 gesteld wordt achterhaald en bijgesteld is?
b. Zo ja, waarom is men van het genoemde in punt 1 afgeweken?

Antwoord 2:
a. Zie het antwoord op vraag 1.
b. Zowel in het oorspronkelijke herstelplan als in het financieel addendum gaat XONAR ervan uit dat de verkoopopbrengsten van vastgoed ingezet worden voor achterstallig onderhoud en verduurzaming van vastgoed. De inzet van een deel van de verkoopopbrengst voor dekking van de kosten van het herstelplan is een voorwaarde die door de gemeenten wordt gesteld. Daarom hebben wij XONAR gevraagd om een onderbouwd onderhoudsplan zodat een afweging kan worden gemaakt welk deel van de verkoopopbrengst kan worden ingezet.

Vraag 3:
Xonar heeft op haar jaarrekening 2022 een bestemmingsreserve staan van 750.000 euro. Bij de fractie ontstond twijfel aangezien tijdens de informatiebijeenkomst werd gesteld dat dit bedrag niet “bestemd” was. Bij controle op de site van de belastingdienst bleek dat dit bedrag ultimo 2022 wel degelijk “bestemd” was ten behoeve van huisvesting.
a. Kan het college bevestigen dat dit bedrag inderdaad nog steeds ter beschikking staat voor huisvesting?
b. Gaat Xonar in 2023 dit bedrag daadwerkelijk besteden aan huisvesting en zo ja, aan welke huisvesting.
c. Heeft het besteden van dit bedrag tot gevolg dat de financiële situatie zich verbetert?
d. Kan en mag het college van Xonar eisen dit bedrag op een andere manier te besteden als dit leidt tot een verlaging van de eenmalige bijdrage die genoemd wordt in het herstelplan?

Antwoord 3:
a. De bestemmingsreserve is in 2017 gevormd voor een bedrag van € 750.000 ten behoeve van huisvesting. Het is een boekhoudkundige reserve, een afgezonderd deel van het eigen vermogen. Door de slechte financiële positie van XONAR ontbreken de liquide middelen om de bestemmingsreserve daadwerkelijk in te zetten voor huisvesting.
b. Zie het antwoord op vraag 3.a.
c. Nee.
d. De gemeenten hebben al eerder eisen gesteld bij de bedrijfsvoering van XONAR. Onder meer de verplichting om alle verliesgevende activiteiten af te stoten. Daarnaast worden aan de financiële bijdragen voorwaarden verbonden. Zo moet XONAR naar vermogen zelf bijdragen in de kosten van het herstelplan zodat de claim op publieke middelen omlaag kan. Over de invulling van die voorwaarde zijn wij nog in gesprek met XONAR. Wij zullen deze mogelijkheid zeker meenemen. Over de voortgang zullen wij periodiek rapporteren.

Vraag 4:
Xonar is voornemens te fuseren met de Mutsaers, “echter baart deze huidige keuze ook zorgen, aangezien men ook daar kwetsbare financiële resultaten boekt.” Deze zinsnede wordt benoemd onder het kopje `risico’s punt 6 van de genoemde risico’s in het raadsvoorstel college Voerendaal (zie toelichting bij no 1)

a. Deelt het college ook dit risico en de beperkte invloed die men heeft op deze keuze van Xonar?
b. Welke betekenis/invloed heeft het niet plaatsvinden van de beoogde fusie met Mutsaers op het voorliggend herstelplan? (Adviezen /eisen enz.)
c. Deelt het college de mening dat Xonar kwetsbaar wordt, mocht er niet voldoende spreiding komen in haar hulpaanbod en de daaraan verschillende gekoppelde financieringen?

Antwoord 4:

a. XONAR en Mutsaers onderzoeken de mogelijkheden van een fusie. Het onderzoek is nog niet afgerond. Dat zal naar verwachting ook niet voor het einde van het jaar het geval zijn. Wij hebben ons daarom voor het voorstel voor financiële steun gebaseerd op de beoordeling van het herstelplan zonder fusie.
   Het is inderdaad zo dat gemeenten weinig invloed hebben op de keuzes van XONAR en Mutsaers. Wel hebben wij zowel XONAR, Mutsaers als de Jeugdautoriteit laten weten dat de fusie toekomstbestendig moet zijn.
b. Om minder kwetsbaar te worden heeft XONAR op de langere termijn een minder eenzijdig zorgaanbod nodig. Mocht de fusie met Mutsaers niet doorgaan, dan zal XONAR naar alternatieven moeten zoeken. Bijvoorbeeld in de vorm van een andere fusiepartner of door te verbreden in het productportfolio met ander zorgaanbod.
c. XONAR is kwetsbaar doordat het zorgaanbod zich vrijwel volledig richt op jeugdhulp. Om die kwetsbaarheid te verkleinen is diversificatie noodzakelijk. De voorgenomen fusie is een mogelijkheid om dit te realiseren.

Vraag 5:
Xonar wordt bekostigd uit verschillende financieringsstromen. In het herstelplan heeft men geen verzoek gedaan aan gemeenten buiten onze regio (Midden - en Noord Limburg) of aan het COA (landelijk) waarmee Xonar ook contracten heeft. Tijdens de informatieavond op 5 juli werd aangegeven dat men dit niet gedaan heeft, omdat hun deelname marginaal is.

a. Kan het college aangeven hoe groot, procentueel gezien, deze marginale deelname is?
b. Welke afweging heeft men gemaakt de andere belanghebbende gemeenten en het COA, ondanks hun marginaal aandeel, hier niet in mee te nemen?
c. Deelt het college dat ook deze partijen verantwoording dragen voor de continuïteit van zorg?

De jaarrekening 2022 geeft aan dat de baten, opbrengsten van zorgprestaties bestaat uit € 46.430.545 vanuit de Jeugdwet en € 4.273.555 vanuit “overige zorgprestaties”.

d. Over welke “overige zorgprestaties” heeft men het hier?
e. Aangezien dit bedrag 8,5% van de totale opbrengsten vertegenwoordigt, zou een bijdrage aan het herstelplan billijk zijn. Deelt het college deze mening?

Antwoord 5:

a. Procentueel is het totaalaandeel van de gemeenten van buiten de jeugdregio 3,10% verdeeld over 28 gemeenten.
b. De gemeenten in de jeugdregio Zuid-Limburg zijn in het voorbereidingstraject inhoudelijk meegenomen in de ontwikkelingen. De besluitvorming over het herstelplan in de jeugdregio en de kostenverdeling is gedaan door de 16 portefeuillehouders jeugdhulp van de jeugdregio. In verband met het marginale aandeel van de gemeenten buiten de jeugdregio is in de voorbereiding een afweging gemaakt deze gemeenten niet te betrekken in de besluitvorming. De kosten om met 28

Schriftelijke vragen

extra gemeenten tot overeenstemming te komen wegen niet op tegen de baten. De gemeenten buiten de jeugdregio zijn wel op de hoogte gehouden door de regievoerder. In eerdere cases elders in het land is een vergelijkbare lijn gevolgd. Het draaiboek is gebaseerd op de wettelijke verantwoordelijkheid van gemeenten voor continuïteit in de jeugdhulp. Het COA is in het draaiboek continuïteit jeugdhulp geen partij, die deze verantwoordelijkheid heeft.

c. Ja. Zie echter het antwoord op vraag 5.b. voor onze afwegingen.
d. Deze overige zorgprestaties bestaan uit de subsidie vrouwenopvang, COA en voor een zeer klein gedeelte (€1.757) Nidos.
e. Dat zou inderdaad billijk zijn. Echter de gemeenten en niet andere zorgpartijen zijn verantwoordelijk voor de continuïteit van de jeugdhulp. En zijn hierdoor de aanspreekbare partij voor financiële steun.

Vraag 6:
Xonar biedt hulp aan Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen.

a. Bestaat de mogelijkheid dat Xonar, nu er een tekort is aan plekken (zie brief COA urgent d.d. 29-06-2023), deze zorg uitbreidt o.a. door de inzet van boventallig personeel en het gebruik van die plekken waar sprake is van leegstand?
b. Xonar zou op deze manier de benodigde zorg kunnen leveren waardoor men meer fte's kan behouden en frictiekosten kan verlagen. De landelijke financieringsstroom zou hierdoor vergroten waardoor er tijdelijk meer lucht zou komen binnen de huidige financiële situatie. Klopt deze gedachtegang?

Antwoord 6:

a. XONAR onderzoekt de mogelijkheden om de hulp ten behoeve van Alleenstaande Minderjarige Vluchtelingen te vergroten. Boventallig personeel bevindt zich in andere functiegroepen, daarom kan een overstap naar een verblijfsvorm waar gewerkt wordt in diensten 24/7 alleen op vrijwillige basis worden gerealiseerd. Met andere woorden. XONAR kan en mag deze medewerkers niet verplichten om hier te gaan werken. Van leegstand van panden is geen sprake.
b. De gedachtegang klopt in die zin dat er meer kostendekkende omzet gerealiseerd kan worden. Zie ook antwoord op vorige vraag met betrekking tot personeel.

Vraag 7:
Xonar wordt 1 jaar lang na uitvoering van het Herstelplan gemonitord.

a. Mocht Xonar fuseren, heeft dit invloed op de voortzetting van de monitoring en de eisen die men binnen het herstelplan heeft vastgelegd?

Antwoord 7:
De looptijd van de monitoring is niet 1 jaar maar 2 jaar of zoveel langer als de gemeenten nodig achten. De fusie staat los van de voorwaarden die de gemeenten verbinden aan de financiële steun voor het herstelplan. De fusie wordt daarentegen wel opgenomen in de monitoring. Dit om o.a. te bewaken dat de financiële steun bij XONAR blijft en om te monitoren dat dat de beoogde effecten van de fusie gerealiseerd worden.

Vraag 8:
Momenteel spreekt men over het hulp bieden aan 2500 unieke cliënten inclusief de in- en uitstroom. Verder wordt als een van de oorzaken van het negatief exploitatieresultaat de enorme overhead genoemd. Het aantal medewerkers dat ontslagen en/of overgeplaatst wordt is geraamd op 131 fte.

a. Klopt de veronderstelling dat het hier voor het overgroot deel (±80 fte) gaat om medewerkers die niet actief zijn op de werkvloer dus geen directe hulp bieden?
b. Welke invloed zou het niet hebben van deze enorme overhead concreet hebben gehad op de uitvoering van zorg en de bijbehorende exploitatiekosten?
c. Zou hierdoor bij Xonar een ander beeld zijn ontstaan over het geldend tarief dat gekoppeld is aan de arrangementen?
d. Vanuit kleinschalige zorgaanbieders bereiken ons signalen dat zij vinden dat er sprake is van het maken van onderscheid?
e. Er zijn kleinschalige zorgaanbieders die het financieel ook moeilijk hebben gehad en niet de ondersteuning hebben gekregen. Klopt dit?

De gemeenten houden Xonar overeind terwijl in hun ogen Xonar al jaren verkeerde keuzes maakt waardoor nu dit, deels de oorzaak is, van het exploitatietekort.

f. Heeft het college deze signalen ook ontvangen en hoe denkt men hierover?

Antwoord 8:

a. In aantallen en FTE bestaat het grootste gedeelte uit medewerkers die in de verschillende zorgvormen werkzaam zijn, waaronder DB Xtra en de MKD's. De overhead gaat echter procentueel het verste terug, met een reductie van bijna 30%.
b. Minder overhead zou geleid hebben tot een beter financieel resultaat, maar is niet voldoende voor een gezonde bedrijfsvoering.
c. De tarieven van de arrangementen zijn generiek voor alle zorgaanbieders en niet specifiek voor XONAR. Zodra XONAR meer in control komt in de bedrijfsvoering, onder meer door het reduceren van de overhead, het verbeteren van de productiviteit, afbouw van personeel niet in loondienst en verlaging van het ziekteverzuim zullen de tarieven wel kostendekkend zijn.
d. Zie het antwoord 8.c. De tarieven zijn generiek voor alle zorgaanbieders.
e. Het draaiboek continuïteit jeugdhulp is van toepassing op cruciale zorgaanbieders. XONAR is zo'n cruciale zorgaanbieder. Bij financiële problemen bij kleinere zorgaanbieders komt de continuïteit van de jeugdhulp niet in het gedrang. Daarom is de verplichting voor financiële steun niet op hun van toepassing.
f. Wij baseren ons op onze eigen waarnemingen. Die zijn dat de oorzaken van de problemen bij XONAR voor een groot deel moeten gezocht worden bij XONAR zelf: problemen in de bedrijfsvoering, ongelukkige strategische keuzes, het (herhaald) inschrijven op niet kostendekkende aanbestedingen, onvoldoende sturing en onvoldoende toezicht.

Vraag 9:

Kleinschalige zorgaanbieders maken tegenwoordig deel uit van een grotere combinatie van zorgaanbieders.

a. Ziet het college deze combinaties als 1 zorgaanbieder en mogen ook zij in tijde van nood, met het oog op continuering van zorg, rekenen op de gemeenten die nu betrokken zijn?
b. Heeft het college zicht op de mening van de kleinschalige zorgaanbieders die aangeven dat het arrangementstarief te laag is? En is dit terecht?
c. Is het college ervan op de hoogte dat het tarief vanuit JENS doorgaans 10 tot 15% lager is dan het geldend tarief vanuit onze gemeente en dat de lumpsumafspraak hier bovenop ertoe heeft bijgedragen dat de exploitatiekosten hierdoor enorm zijn gestegen?

Antwoord 9:

a. Bij de aanbestedingen hebben combinaties van zorgaanbieders ingeschreven. De combinanten zijn gezamenlijk contractpartij, het blijven echter afzonderlijke zorgaanbieders. Als er problemen zijn zullen wij vanuit dit perspectief handelen.

b. De tarieven van onze arrangementen zijn gebaseerd op gedegen tarievenonderzoek bij zorgaanbieders. De tarieven die geboden worden zijn reële tarieven waarvoor zorgaanbieders de gevraagde zorg kunnen leveren mits invulling wordt gegeven aan de transformatie. Dit zijn ook de signalen die wij krijgen uit de markt.
c. Wij kunnen hierover geen uitspraak doen. De door JENS aangeboden arrangementen verschillen inhoudelijk van de arrangementen die door de jeugdregio worden aangeboden. De tarieven zijn daardoor niet vergelijkbaar.

Vraag 10:
De uitvoering van de Xonar staat al jaren onder druk enerzijds vanwege de stijgende kosten en de landelijke en regionale bezuinigingen en anderzijds door allerlei regeltjes die meer en meer de uitvoerende hulpverlener ertoe dwingt om ongeveer 40% van de beschikbare tijd te besteden aan verslaglegging en dergelijke dus niet aan de directe inzet van zorg.
a. Kan het college op enigerlei wijze invloed hebben op het terugbrengen van deze administratie druk. Bijvoorbeeld bij het Ministerie/ VNG of op gemeentelijk niveau?

Antwoord 10:
a. Het terugdringen van administratieve lasten in de jeugdhulp is ook landelijk een prioriteit. Hier wordt o.a. invulling aan gegeven door te gaan werken met landelijke contractstandaarden. Ook in de recent vastgestelde landelijke Hervormingsagenda Jeugd is aandacht voor het terugdringen van administratieve lasten door meer uniformering. Ten opzichte van andere regio's lopen wij hier als regio Zuid-Limburg enigszins in voorop door de regionale inkoop waarbij de administratieve afhandeling centraal door gemeente Maastricht gebeurt. In andere regio's is dit op kleinere schaal of zelf op lokaal niveau georganiseerd.

Vraag 11:
Uit de jaarrekening 2020 blijkt dat Xonar qua Fte in tegenstelling tot eerdere koerswijzingen in 2015 (Het Roer gaat om) niet gedaald is zoals was vastgelegd maar gestegen. Daarbij is er ook sprake is van de post "Personeel niet in dienst". Deze post bedraagt €3.854.116 (ten opzichte van 2021 een stijging van ongeveer 50 %).
a. Wat verstaat Xonar onder deze post en welke redenen of keuzes zijn er gemaakt die hebben geleid tot dit enorme bedrag en inzet van Personeel niet in dienst?
b. Hoe staat het college tegenover deze post en de afwegingen/ keuzes die Xonar gemaakt heeft?

Antwoord 11:
a. De toename in FTE ten opzichte van 2015 is het gevolg van toename in hulpvragen van cliënten, de benodigde formatie is hierop afgestemd. Wat betreft de post personeel niet in loondienst, de stijging is het gevolg van de situatie op de arbeidsmarkt, waar veel krapte is in de hele zorgsector, ook de jeugdzorg en met name voor groepsleiding functies waar er in een 24/7 rooster diensten worden gedraaid en waar de problematiek van cliënten alleen maar is verzwaard. In combinatie met een hoog ziekteverzuim in deze functies, is er voor de continuïteit van zorg een groter beroep gedaan op het inhuren van ZZP'ers, wat tot een sterke stijging van deze kostenpost heeft geleid. Verder bevat deze post de vrijwilligersvergoeding en de uitbesteedde werkzaamheden voor crisis.
b. De inzet van personeel niet in loondienst is noodzakelijk om de continuïteit van de zorg te garanderen.

Vraag 12:
Wij staan allen voor de continuering van de zorg voor deze kwetsbare doelgroep en hun ouders en gelukkig lezen wij dat Xonar in samenwerking met de werkgroep en de nieuwe interim bestuurder actief aan de slag zijn waardoor de voortzetting van zorg gegarandeerd blijft.

a. Kan het college aangeven hoe het beeld van Xonar eruitziet na de uitvoering van het herstelplan op het gebied van zorg/personeel in dienst en niet in dienst/status vastgoed en onderhoud?
b. Kan het college de te verwachten verhouding tussen het personeel dat hulp biedt en de overhead qua fte in beeld brengen?

Antwoord 12:

a. Na de uitvoering van het herstelplan zal de inzet van Personeel niet in loondienst sterk verminderd worden, dit heeft o.a. te maken met het terugbrengen van het aantal plekken leefhuizen tot 30 en de sturing op het verzuim XONAR breed.
b. In de verhouding tussen hulpverlenend personeel en overhead verwacht XONAR een verbetering van om en nabij de 2 procentpunt te realiseren, gebaseerd op rond de 20 FTE reductie bij de ondersteunende diensten. Dit resulteert in een terugloop van het percentage FTE overhead van rond de 14% naar afgerond 12%.

Vraag 13:
Tijdens de informatiebijeenkomst voor raadsleden op 15 februari 2023 en de daar getoonde Power-Pointpresentatie is te zien, op pagina 9, dat zowel de POR (Pleegouderraad) alsmede de CR (cliëntenraad) een inhoudelijke reactie geven op het destijds voorliggen plan. Ervan uitgaande dat wettelijk gezien de Ondernemingsraad een adviserende taak heeft, missen wij het advies/bevindingen van de OR ten aanzien van het herstelplan.

a. Wat is het advies van de OR en kan het college deze aan ons terugkoppelen?

Antwoord 13:
De OR heeft verzocht om, mede vanwege de omvang van het herstelplan en de verdere uitkristallisering ervan, met deeladviezen te werken per besluit. Per deelbesluit zijn (en worden) er in de tijd separate adviesaanvragen bij de OR ingediend. Deelonderwerpen zijn bijvoorbeeld de sluiting van het MKD of DB Xtra. De OR heeft op al deze deelbesluiten positief geadviseerd.

Hoogachtend,

Namens het college van burgemeester en wethouders van Maastricht,

Hubert Mackus
Wethouder Economie, Sport, Jeugdzorg, Water, Natuur en Landschap